

El Centre de Lectura de Reus: problema d'espai, necessitat de creixement

Imatge del primer pis del Centre de Lectura

Una de les entitats més emblemàtiques de la ciutat de Reus, el Centre de Lectura, necessita canvis urgents. La seva intensa activitat social, fonamentada per l'ús que fan de les seves dependències actuals els més de 2.000 socis que hi pertanyen, ha deixat petit l'històric edifici del carrer Major. L'entitat, que el proper 2019 celebrarà els seus 160 anys d'història, acull avui en dia als 300 alumnes de l'Escola de Dansa, als 200 de l'Escola de Música o als més de 70 de l'Escola de Teatre. Aquí cal sumar-hi els 40 inscrits als tallers d'escriptura, o els qui opten per aprendre anglès o italià, dos idiomes que mouen a unes altres 70 persones. Amb aquestes xifres i el mateix espai de sempre, els problemes són cada cop més importants i, per tant, toca buscar solucions.

L'actual Junta, amb el president Xavier Filella al capdavant, treballa en la recerca d'ajudes econòmiques que permetin l'ampliació de l'espai. Existeix un projecte de reforma i ampliació, creat fa vuit anys, però ara falten els diners.

Les intencions inicials del Centre de Lectura eren enderrocar dues cases de la seva propietat del carrer de la Concepció, annex al carrer Major, construït de nou als dos solars i en un tercer espai entre ambdues cases, que ara està buit, on s'hi contemplaven igualment uns soterranis. Però la crisi, i altres factors que ara coneixerem, han provocat un canvi de mentalitat i de plantejament. Quines solucions hi ha ara per fer viable l'ampliació? Què costarà fer l'obra i qui té els diners? La conversa mantinguda amb Xavier Filella, President del Centre de Lectura, desvetlla i aclareix aquestes i altres incògnites.

Sr. Filella, quina és la situació actual d'espai al Centre de Lectura?

El Centre de Lectura té els seus espais molt ocupats i sobretot des de que va assumir la part docent, ara fa trenta o quaranta anys, perquè això ha motivat el naixement de les diferents escoles com la de dansa, la del teatre o la de música. Anualment movem entre 700 i 800 alumnes. Parlem d'un projecte que genera educació, matrícules i ingressos, i això ens obliga a tenir-ho tot en millors condicions de cara al futur.

El projecte d'ampliació ve donat per tot això, perquè si pensem en els problemes d'espai i en la possibilitat de posar en marxa més activitats futures, com ara assumir graus de teatre, de música o dansa, cal que plantegem el repte d'ampliar les dependències.

Quan neix la idea de fer l'ampliació?

Hi ha un projecte inicial que es va fer l'any 2009 i es va licitar el 2011 amb un pressupost de més de 3 milions d'euros que contemplava l'ampliació del Centre de Lectura pel carrer de la Concepció i un projecte de sala d'assaig pel Teatre Bartrina que es batejà amb el nom de El Cub. Això es fonamentava amb la cessió que el Centre de Lectura va fer al seu dia dels espais de l'actual Plaça del Teatre. Abans, aquells terrenys eren els

jardins del Centre i per poder tirar endavant la rehabilitació i ampliació del Teatre Bartrina, vam cedir els terrenys l'any 1997. Amb aquesta operació, a més, es va recuperar urbanísticament aquesta part del Nucli Antic que era en un estat important de degradació. Per tant, el Centre de Lectura va cedir els jardins i el Bartrina a l'ajuntament sense cobrar, una cessió la del teatre que es va fer per trenta a canvi que poguéssim participar en la gestió d'aquest espai formant part del Consorci que es va crear entre ambdues parts, nosaltres i el consistori. És més, no només no cobrem sinó que aportem un 1% simbòlic del pressupost.

Amb aquest projecte, els 3 milions els finançava l'ajuntament. Nosaltres, en aquest espai de temps, hem anat comprant alguns espais del carrer de la Concepció. Amb l'acord que teníem, nosaltres utilitzàvem els espais comprats, l'ajuntament pagava els tres milions i gestionava la resta d'espais com el de la Plaça del Teatre. Aquest era l'acord que teníem fins que va arribar la crisi i va canviar el govern municipal l'any 2011. En aquest punt, el nou govern ens va comunicar que els tres milions eren molts diners i que no tenien recursos. El projecte va néixer en època de l'alcalde Lluís Miquel Pérez i més tard, ja amb l'alcalde Carles Pellicer, l'ajuntament

El president Xavier Filella a l'escala d'accés principal

fins i tot ha qüestionat que els interessi la seva part, la de la Plaça del Teatre.

En el punt en què se'ns comunica que només participaran amb la part d'ampliació del Centre de Lectura, vam parlar amb l'autor inicial del projecte, l'arquitecte Anton Pàmies, per aprofitar el document però plantejant únicament l'ampliació pel carrer de la Concepció. El replantejament de l'arquitecte es va enllestir al febrer del 2016 i redueix el

pressupost inicial de 3 MEUR a un d'1,5 MEUR, la meitat.

Com aniria el repartiment del finançament de les obres?

Un cop vam tenir el projecte, vam anar a l'Ajuntament de Reus i a la Diputació de Tarragona per demanar-los aportacions que possibilitin executar-lo. Enguany, la Diputació ens ha destinat una partida de 250.000 € però el problema és que, de moment i que sapiguem o ens consti, l'ajuntament no ha previst cap partida explícita per al nostre projecte. Nosaltres no tenim recursos econòmics per aportar, anem solucionant el dia a dia i afrontant les nombroses despeses que tenim, però no ens podem hipotecar. Ara hem de mirar com solucionem les ajudes de les altres parts i, de manera especial, l'aportació

municipal perquè sempre ens hem basat en l'acord assolit al seu dia, que estableix la cessió dels terrenys a canvi de la injecció econòmica que necessita el nostre projecte d'ampliació.

Què canvia amb el nou projecte que es fa tenint en compte que es preveuen la meitat de diners?

Hem estat realistes i perquè l'opció plantejada sigui viable, hem renunciat a uns soterranis que havíem previst al solar que vam comprar i reduir la superfície construïda que havíem previst anteriorment. La manca de recursos ens obliga a pensar en fer les obres per fases, per aprofitar els diners de la Diputació que no ens permeten fer tota l'obra de cop, i podríem fer la pavimentació del terra del solar i mirar d'arreglar una de les dues cases que hi ha. Inicialment

havíem dit d'enderrocar les dues que inclou el projecte però ara veiem que una l'hem de mantenir, perquè la tenim en plena ocupació per activitats del Centre, i l'altra podríem mirar de rehabilitar-la en lloc d'enderrocar-la i fer-ne una de nova.

Parlar de terminis, imagino que és complicat.

Del tot. Ara ens interessa engegar quan abans la primera fase i a partir d'aquí ja no s'hauria d'aturar res. L'ideal seria posar en marxa aquesta primera fase enguany i enllestir-ho en dues fases més. I tot dependrà del que decidim finalment al voltant dels dos immobles del carrer de la Concepció. Si no els enderroquem i optem per la seva rehabilitació, el pressupost es redueix encara més i es fa més viable.

Simulació de la reforma al carrer Concepció amb el nou edifici

Estat actual del carrer Concepció amb el solar buit al fons

El Centre de Lectura de Reus va ser fundat l'any 1859 per part d'un grup de joves que es reunien periòdicament al Cafè de la Música per parlar de política, d'actualitat, de temes locals i de cultura. Es va fundar amb la intenció d'ensenyar a llegir a la població treballadora i als sectors més desfavorits de la societat.

La seva seu és l'antic casal dels Marquesos de Tamarit i va ser comprat el 1916 per Evarist Fàbregas, que havia estat president del Centre, i en va fer donació a l'entitat, costejant les despeses de la seva profunda reforma, que afectà la totalitat de l'edifici antic. És un conjunt que consta de diverses construccions de les que cal remarcar la principal, amb façana al carrer Major, construïda de nou, i el Teatre Bartrina, a l'interior de l'illa. L'edifici principal consta de planta baixa i tres pisos, el darrer endarrerit respecte a la línia de façana. La façana presenta una composició segons tres eixos verticals i una jerarquia en alçada seguint les pautes neoclàssiques.

L'altra construcció, el Teatre Bartrina, significa una curiositat en l'arquitectura teatral de principis de segle. Disposa d'un terra amb pendent graduable en funció de la destinació momentània del local. El 1956 el Centre va afegir a l'edifici la Casa de Cultura, on hi instal·là la sala de conferències i altres dependències de l'entitat.